

L'impacte social i historiogràfic de les Jornades d'Estudis Locals de Manacor

Nina Laming López

En memòria de Sebastià Sansó, qui compartí amb molt de gust els seus coneixements i ens donà l'impuls que necessitàvem.

Introducció

Les Jornades d'Estudis Locals són una compilació de diverses investigacions de caràcter regional que han estat desenvolupades mitjançant distintes disciplines com la historiografia, principalment, i l'antropologia, la geografia, la demografia, l'urbanisme i la societat, entre d'altres.

Com és evident, el tractament de la història amb una òptica regional manté una estreta relació amb el sorgiment de la història local com a mètode historiogràfic, i la microhistòria, sorgida als anys 60 com a producte de les crisis dels models historiogràfics hegemònics, principalment de l'escola dels Annals.

L'escala reduïda que defensava Ginzburg (1976) ens acosta a una història més personal i, en conseqüència, menys elitista, generadora d'identitat, comunitat i de reconeixement de l'espai. Les Jornades d'Estudis Locals de Manacor no es poden desvincular d'aquests trets, per la qual cosa l'interès d'aquest estudi és analitzar l'impacte social i historiogràfic de la seva producció en tres aspectes: l'accessibilitat, la divulgació i la història local com a eina de revisió i conformació dels discursos històrics més generals.

Hipòtesis i objectius

La principal hipòtesi d'aquest estudi és que les Jornades d'Estudis Locals de Manacor han estat i són un espai de producció científica d'important impacte en l'àmbit sociocomunitari i en la generació de discursos historiogràfics.

Per això, l'objectiu del present estudi és valorar l'efecte d'aquest impacte social i científic en tres vessants: l'accessibilitat que permeten les jornades, la important eina de divulgació que són i la gran influència historiogràfica que generen.

Quan parlem d'accessibilitat, ens referim a com les Jornades d'Estudis Locals de Manacor són una oportunitat perquè distints autors que no sempre es troben vinculats a l'àmbit acadèmic tinguin l'oportunitat de desenvolupar les seves investigacions. Alhora, les jornades acosten la producció científica i cultural local a la comunitat que s'hi identifica i que en forma part, conformant-se així com una potencial eina de divulgació que genera identitat local, fomenta el coneixement de l'espai i s'allunya de la complexitat d'alguns discursos històrics. Tot plegat, aquesta escala reduïda acaba conformant nous discursos que fan importants aportacions a la generació dels macrorelats històrics.

Fonts i metodologia

Per comprovar la hipòtesi esmentada i consegüents objectius, s'observarà la producció bibliogràfica de les Jornades d'Estudis Locals de Manacor des de la primera edició, publicada l'any 2001, fins a la darrera, editada l'any 2021. Tot i això, el principal element d'estudi serà la producció científica de les I Jornades d'Estudis Locals, ja que la complexitat del tema obliga a dedicar el present espai sols a una de les onze Jornades.

Alhora, s'analitzaran publicacions lligades a universitats, i també revistes i editorials d'impacte, entre d'altres, en què es tinguin per referència les I Jornades d'Estudis Locals de Manacor. Per a realitzar-ho s'han fet cerques de referències bibliogràfiques exploratòries en publicacions principalment digitalitzades, per la qual cosa en aquest treball es presenten resultats estimatoris preliminars.

A més, s'ha realitzat una valoració de l'impacte social de les jornades a través de la posada de les Jornades en el context geogràfic i històric actual.

Estat de la qüestió

En aquest apartat s'han agrupat les obres que han traçat estudis sobre l'impacte de les Jornades d'Estudis Locals a tall de conformació d'un estat de la qüestió sobre el tema.

Així, hem de dir que actualment no trobam grans anàlisis historiogràfiques

sobre les jornades d'història local. Tal vegada la publicació més notable és *Els estudis i la premsa local al segle XXI* (2009), el segon volum d'una col·lecció orientada a recuperar els mitjans i producció local. Dintre la publicació es tracen les primeres aportacions durant el segle XVII a la història local (Company et al. 2009, 9) així com es repleguen aportacions de diversos autors que expliquen i tracten la producció local de distints municipis: Inca, Alaior, Marratxí..., i entre aquesta varietat Antoni Ferrer (2009) traça les publicacions locals de diversos autors manacorins fins a finalment exposar el naixement i producció de les Jornades d'Estudis Locals.

D'aquesta manera de moment no s'han realitzat encara anàlisis temàtiques o bé valoracions de l'impacte, el que confronta amb la gran producció i dinamisme que tenen en l'actualitat les jornades d'història locals que parteixen des de convocatòries més centrals, com les de l'Institut d'Estudis Balearics anomenades Jornades d'Estudis Històrics Locals o bé les convocades per la Universitat de les Illes Balears conegudes pel mateix nom, així com els *Plecs d'Història Local* com a suplement de l'*Avenc*; o bé directament les coordinades pels distints ajuntaments, com les de Manacor, Inca, Santa Maria del Camí, Marratxí, Calvià, Porreres... o fins i tot per associacions com les Jornades d'Estudis Locals de Felanitx, coordinades pels Amics de Closos.

Tot i la manca d'anàlisis, és força recurrent que els pròlegs d'aquestes jornades en posin de manifest la seva importància, per les grans aportacions que fan de caràcter historiogràfic sobre el seu municipi, com en són exemple les I Jornades d'Estudis Locals de Lluçmajor (Sbert 2017, 20), les I Jornades d'Estudis Locals de Campos (Zamorano 2011, 9), les XI Jornades d'Estudis Locals de Manacor (Oliver 2021, 9) i moltes altres.

Tot i això, podem afirmar que trobem una gran quantitat d'estudis historiogràfics sobre la història local, regional o microhistòria com per exemple la tesi de Domingo Pedreño (2015) que parla de com la història local és un recurs didàctic eficient per a la comprensió dels processos històrics per part dels individus, o bé en el cas de l'Amèrica llatina destaca l'entrevista de Ramírez (2017) a Francisco Uriel, com molts d'altres que es podrien esmentar.

Una obra notable en el marc espanyol sobre la història local és *La Historia Local en la España Contemporánea* (1999) editada pel Departament d'Història Moderna i Contemporània de la Universitat de Saragossa. Es tracta del recull del I Congrés d'Història Local Aragonesa, creat amb la intenció de posar en comú l'estudi de la història local al territori aragonès, definint així els problemes metodològics que en deriven i fer comunitat per així aconseguir traçar-ne un marc.

Tot i aquestes aportacions no trobem cap tipus d'anàlisis ni en el marc pe-

ninsular ni en el marc de les Illes Balears que realitzi una anàlisi historiogràfica sobre les jornades d'estudis locals, fet que és veritablement notable si tenim en compte l'alt grau de producció d'aquestes jornades.

Jornades d'Estudis Locals de Manacor: temàtica i participació

El següent punt a tractar és el naixement de les jornades juntament amb les temàtiques i participació que hi cobreixen.

Les primeres Jornades d'Estudis Locals s'inicien l'any 2000. Aquestes primeres (Ferrer & Torres 2001) exposen la història local de Manacor a partir de 7 grups temàtics: Geografia, Arqueologia i Paleontologia, Història, Història Contemporània, Patrimoni, Lingüística i Literatura. Com veim es tracta d'unes jornades multidisciplinàries i a les quals participen autors remarcats del món acadèmic balear. A l'àmbit de l'arqueologia participen investigadors com Damià Ramis (2001, 77-88), Magdalena Riera (2001, 89-114), Magdalena Salas (2001, 115-130) Javier Aramburu-Zabala (2001, 131-142) i Josep Merino i Francisca Torres (2001, 143-162). A la disciplina històrica hi participen investigadors especialitzats com són Miguel José Deyà (2001, 193-209) i Antoni Mas i Joan Lluís Monjo (2001, 209-218) mentre que a la història contemporània hi destaquen Joan Buades (2001, 315-330) i Manel Santana (2001, 331-340). En aquestes primeres jornades hi tenen participació investigadors locals remarcats com són Albert Carvajal, Antoni Gomila i Juan Lliteras (2001, 425-450) a l'apartat de patrimoni, persones sense les quals no podem entendre la història local actualment, per la seva àmplia producció local des d'abans de la creació de les Jornades a Manacor.

Aquesta inauguració tan multidisciplinària i amb l'aportació d'autors acadèmics lligats a universitats entra en recessió. Això dona lloc a una popularització de les jornades, on es mantenen autors com Juan Lliteras (2003, 37-48) i Antoni Gomila (2003, 213-224) i s'hi afegeixen nous autors que seguiran publicant a edicions posteriors com Maria Esperança Nicolau, historiadora de l'art, (2003, 321-328) o Joan Caldentey (2003, 147-162), geògraf. A aquestes jornades desapareix la secció d'arqueologia.

A la tercera edició, l'any 2005, tornem a trobar la incorporació de persones remarcades del món acadèmic, entre elles Antoni Mas, amb la ponència inaugural (2005, 15-34). En aquestes jornades es recupera la temàtica de Prehistòria i Arqueologia amb les comunicacions de Damià Ramis, Gabriel Santandreu i Joan Carreras (2005, 127-142). A l'àrea d'Història tenim la participació de Sebastià Sansó (2005, 297-312) i Antoni Tugores (2005, 313-332) així com la de Joan

Caldentey (2005, 87-98), Antoni Gomila i Juan Lliteras (2005, 199-218), Maria Esperança Nicolau (2005, 219-228) i Albert Carvajal (2005a: 229-242; 2005b: 287-290). Tal vegada el més important d'aquestes jornades és que es consoliden temàtiques vinculades a un autor o autors, que dona constància a les edicions següents i que enriqueix la línia d'investigació local com fa Sansó amb les perles, Tugores amb la guerra civil o Antoni Gomila amb la història de l'església. Tot i això, cal esmentar la multidisciplinarietat dels mateixos autors, que treballaran també altres temàtiques.

A les *IV Jornades d'Estudis Locals* (2007) tornem a tenir la constància de Sebastià Sansó (2007a, 225-246; 2007b, 225-246) i d'Albert Carvajal i Antoni Gomila (2007, 263-280). Destaca també d'aquesta edició la primera participació de Bàrbara Duran (2007, 91-106), qui diversificarà encara més les jornades d'estudis locals fent-ne aportacions sobre la història de la música. En aquestes jornades torna a desaparèixer la temàtica d'arqueologia.

A la cinquena celebració tornem a trobar la constància de Sebastià Sansó (2009a, 15-67) que fa un exhaustiu estudi sobre la Caja de Ahorros y Monte Pío de Manacor, sobre el gremi dels fusters (2009b, 121-134) i de nou torna a fer estudis sobre les perleres (2009c, 135-154). També trobem la constància d'Antoni Gomila i d'Albert Carvajal (2009, 189-196), Bàrbara Duran (2009, 369-383) i d'Esperança Nicolau que hi participa amb Antoni Pasqual (2009, 249-262). En aquesta edició torna a participar-hi Magdalena Riera juntament amb Isabel M. Riera i Júlia Roman (2009, 323-346).

A les *VI Jornades d'Estudis Locals de Manacor* (2011) segueixen participant els mateixos autors. Tal vegada una de les aportacions més importants serà la transparència del seguiment arqueològic als carrers del centre de Manacor, on sortiren sitges i pous amb material arqueològic variat, dels que per primer cop permeten documentar la presència islàmica al terme municipal de Manacor (Miró 2011, 27-36). Destaca també la participació d'acadèmics de ressò com Eduardo Pascual (2011, 127-142) alhora que es manté la constància de Barceló (2011a, 191-220; 2011b, 317-324), Albert Carvajal i Antoni Gomila (2011, 363-378) i Bàrbara Duran (2011a, 277-290; 2011b, 291-298).

Pel que fa a la VII edició, l'any 2013, coincideix amb la commemoració del 150è aniversari de la figura de mossèn Antoni Maria Alcover, i per això gran part de les ponències versaren sobre aquest autor, com per exemple l'aportació de Miquel Grimalt (2013, 395-406). D'aquestes jornades destaca de nou el pes de l'arqueologia, on es van exposar les intervencions arqueològiques i els seus resultats dels jaciments de sa Ferradura (Anglada et al. 2013, 113-124) i de s'Hospitalet Vell (Ramis i Salas 2013, 105-112). Les aportacions de Sansó (2013,

263-278) es mantenen juntament amb les d'Antoni Gomila i Albert Carvajal (2013, 109-240). D'altra banda, cal destacar la producció de Dolors Domínguez (2013a, 335-350; 2013b, 351-364) qui des de jornades anteriors comença a fer buidatge de l'arxiu de premsa del municipi i gràcies a la qual coneixem àmpliament la vida teatral de Manacor (Domínguez i Febrer 2011). També, trobem els interessants estudis antroponímics encapçalats per Antoni Pasqual (2013, 241-262).

A continuació, en les *VIII Jornades d'Estudis Locals de Manacor* (2015), com a totes les jornades anteriors, seguim tenint constants, tot i que en aquesta edició el tema estrella serà la religiositat, la qual cosa provoca que les grans protagonistes siguin les esglésies manacorines (Cabrer 2015, 55-67; Vicens 2015, 67-86) i el claustre de Sant Vicenç Ferrer (Carvajal i Gomila 2015, 45-54). També es feren aportacions d'Història i Societat, on destaca el traçat de vida de l'edifici Femenies, que fou el primer teatre de Manacor (Domínguez 2015, 237-256); i també les de Geografia i Medi natural (Pasqual 2015, 365-384).

Les *IX Jornades d'Estudis Locals de Manacor* es varen dedicar a les llegendes i mites, i les rondalles (Pomar i Bauçà 2017 32-60), en Tià de Sa Real (Martínez 2017, 61-68) o na Margalida del teatre (Estelrich 2017, 69-78) foren els principals protagonistes. Tot i així, també hi hagué espai per al patrimoni, on, entre d'altres, Margalida Munar i Bernat Bugaya (2017, 183-194), restauradors, visibilitzen la restauració de l'escultura de ferro de sa plaça de sa Mora; la història, on es fan per primer cop interessants aportacions sobre la figura dels carabiners (Calviño 2017, 339-354); i la geografia i el medi ambient, amb les aportacions toponímiques d'Antoni Pasqual (2017, 393-420).

D'altra banda, l'any 2019 es publiquen les *X Jornades d'Estudis Locals de Manacor*, que agafen per tema els espais urbans i fora vila, tot i que les ponències tingueren temàtiques molt variades. A més de la participació dels autors constants que hem anat esmentant (Sansó 2019a, 121-134, 2019b, 291-310; Carvajal i Gomila 2019, 77-106; Duran 2019, 367-382) destaquen altres aportacions, com és el cas d'Antoni Sureda (2019, 159-175; 2019, 205-224).

Finalment, les *XI Jornades d'Estudis Locals de Manacor* elegiren per tema la transició de Manacor de poble a ciutat. Amb la conferència inaugural d'Antoni Tugores (2021, 15-64) es traça un recorregut pels segles XIX i XX. El ferrocarril i l'urbanisme, a càrrec d'Albert Carvajal i Antoni Gomila (2021a, 113-132, 2021b, 133-150), perfilaren la natura de la transició de la nova ciutat. De nou hi hagué la participació de Sebastià Sansó (2021a, 93-112; 2021b, 193-206) i també de Bàrbara Duran (2021, 399-418). Serví com un espai perquè s'iniciessin nous historiadors (Laming i Marrero 2021: 151-64) i on es desenvoluparen

investigacions d'aspectes de la història més recents i populars, com la creació de la primera escuderia de Manacor (Gomila i Pinya 2021, 279-294) o bé el naixement de la coral de Fartàritx (Sánchez 2021, 419-434).

L'impacte social de les Jornades d'Estudis Locals de Manacor

Un cop traçada la natura de les temàtiques i participacions de les Jornades d'Estudis Locals de Manacor, el següent punt a considerar és quin ha estat l'impacte de les Jornades dintre de la societat manacorina.

En un primer lloc, cal fer esment a l'essència de comunitat que generen les jornades. Treballen com a punt d'intercanvi entre membres especialistes en distintes temàtiques i persones de nova incorporació. Les primeres jornades començaren com una explosió de participació d'especialistes que moderadament s'han anat democratitzant i permetent l'accés a nous ponents.

Per una banda, han servit per a desenvolupar i crear discursos sobre la història del municipi, inexistents fins al moment, i que han estat d'especial interès municipal. Les aportacions sobre l'església dels Dolors, el claustre de Sant Vicenç Ferrer, el teatre Femenies... donen lloc a un reconeixement de l'espai amb un alt potencial per a la construcció de la identitat manacorina.

L'essència de comunitat i familiaritat de les Jornades ha facilitat que les Jornades també hagin servit com un espai d'iniciació per a joves investigadors (Adrover 2017, Laming i Marrero 2021).

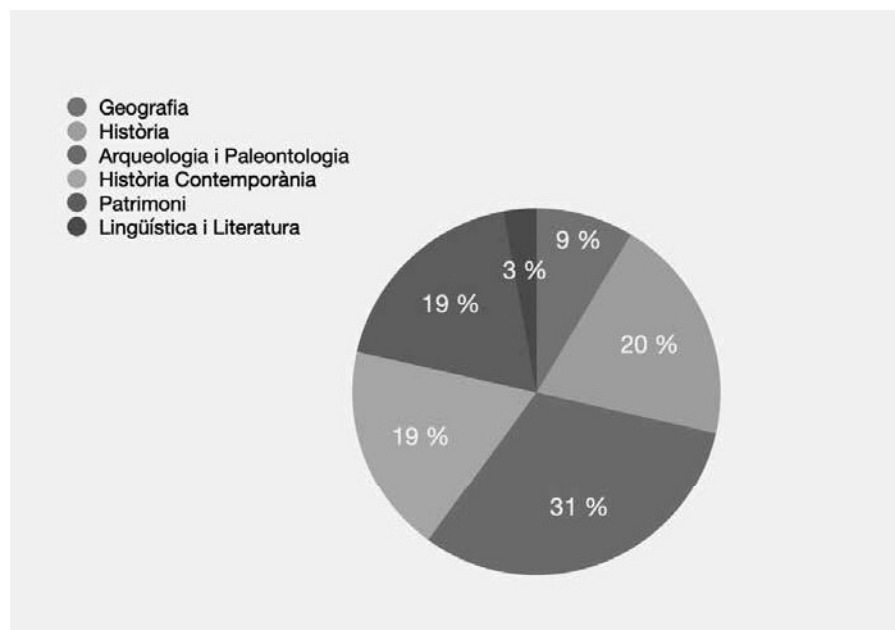
L'element democratitzador de les Jornades ajuda a construir visions directes d'una història més recent (Gomila i Pinya 2021) o bé l'interès personal d'autors fa difusió de temes que fins al moment no s'havien tractat (Sureda 2019a, 2019b).

Finalment, cal dir que la constància i participació d'alguns erudits que traçen línies d'investigació constants, com és el cas de Sebastià Sansó (2001, 2005, 2007a, 2007b, 2009a, 2009b, 2009, 2013, 2021) amb les perles, les migracions i l'economia; o Antoni Tugores (2005) amb la Guerra Civil, ha provocat que hi hagi discursos historiogràfics que hagin quedat molt ben definits i consolidats i que de cada cop es vagin enriquint més.

L'impacte historiogràfic de les Jornades d'Estudis Locals de Manacor

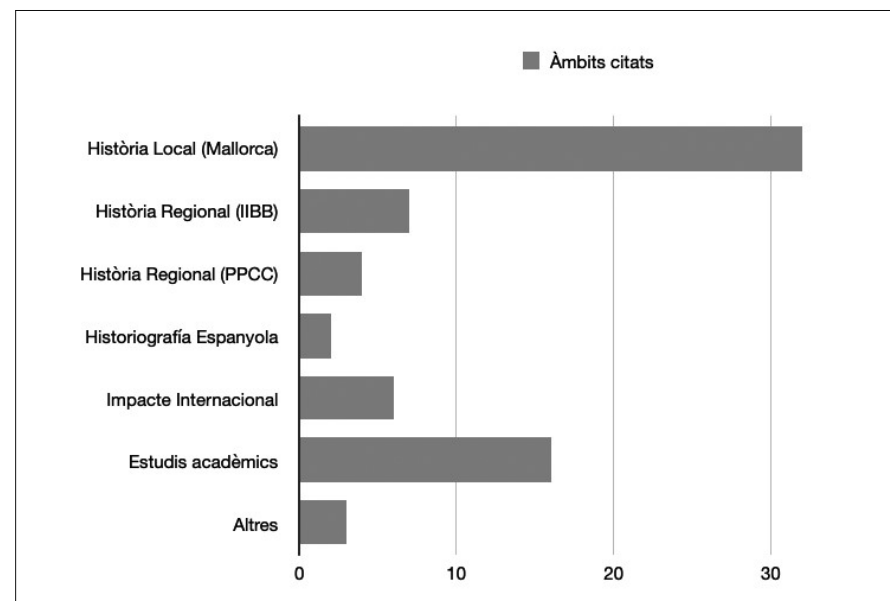
El present treball defensa la hipòtesi que les Jornades d'Estudis Locals de Manacor han esdevingut una eina amb un important potencial per a la historiografia.

Al present estudi hem pogut comptabilitzar un total de 70 citacions. Les temàtiques que han tingut un major impacte han estat arqueologia i paleontologia (31%) en primer lloc, i en segon, història (20%). El fet que en aquestes jornades participen especialistes de les matèries i doctors amb una important trajectòria professional és possiblement un dels motius que provoquin tantes referències a altres obres. No podem negar que existeix un contrast amb aquelles línies d'investigació que han tractat temes més concrets amb una afectació reduïda al nucli de Manacor en relació amb aquelles línies que formen part d'investigacions amb una afectació històrica més àmplia al territori.

Percentatges de temàtiques que han rebut majors citacions de la producció de les I Jornades d'Estudis Locals de Manacor

Els principals àmbits d'impacte són altres estudis d'història local de Mallorca, ja siguin jornades municipals o bé monogràfics d'una temàtica referent a Mallorca. El segon àmbit de referències destacat és la història regional de les Illes Balears. En tercer lloc, veim una gran quantitat d'estudis acadèmics com treballs de final de grau i treballs de final de màster, tot i que principalment tesis, que citen aquests estudis. Igual de destacats són també els estudis d'impacte

Àmbits on les I Jornades d'Estudis Locals de Manacor han estat citades.

internacionals, on destaquen principalment les aportacions arqueològiques. Finalment, destaca també una gran quantitat d'estudis que tenen un impacte en la historiografia dels Països Catalans. Aquestes dades es troben igualades amb l'impacte en la historiografia espanyola, i destaquen principalment els estudis compresos entre el segle XVI i XIX.

En definitiva, aquestes dades demostren que la història local i la microhistòria tenen una rellevància i un impacte en aquells models historiogràfics de caràcter més genèric, tot i que amb matisos, ja que com hem pogut veure el veritable impacte s'evidencia en altres publicacions d'història local de Mallorca o bé de caràcter regional. De tota manera no hi ha dubte del fet que l'escala reduïda de la microhistòria no deixa de ser una eina a l'hora de confeccionar aquells discursos més englobadors i totals. D'aquesta manera creim que la representativitat dels casos particulars, queda superat per la riquesa d'aquests exemples que ajuden a comprendre millor una història entreteixida.

Conclusions

A tall de recapitulació, creim que els objectius i hipòtesis del treball han quedat confirmats.

La conformació de la microhistòria com a tendència historiogràfica als anys 60 dona lloc a una valorització de l'escala reduïda com a eina per explicar els processos històrics. Aquest fet esdevé un xoc dintre l'acadèmia historiogràfica, que romp amb els paradigmes epistemològics de l'escola dels Annals i especialment el model braudelià. La conformació d'una història global començava a entrar en decadència.

Un impuls a aquesta tendència serà el naixement de les jornades d'història local a partir de l'any 2000. Aquest lligam entre microhistòria i història local ajudarà a conèixer i fer difusió dels recorreguts històrics del municipi, permetent iniciar investigacions en temàtiques fins al moment desconegudes. El fet que per primera vegada els estudis d'història local els promoguin les institucions i no individus aïllats suposarà un enriquiment de la història local i una motivació per a la producció d'estudis.

Una reafirmació de les jornades la podem situar a partir de l'any 2010 quan molts altres pobles se sumen a l'elaboració d'estudis locals.

En el cas de Manacor, com hem vist, les primeres jornades anaren lligades a produccions de persones rellevants del món acadèmic i especialistes en matèria, que feren importants investigacions que en molt de casos, com hem pogut veure a la taula 1, han servit com a fonament i bases per a la producció d'altres estudis d'una escala més àmplia, ja siguin estudis d'història local de l'illa de Mallorca, regionals de les Illes Balears, regionals dels Països Catalans, d'historiografia espanyola o estudis historiogràfics d'impacte internacional. Al final, aquestes dades han servit per a visualitzar com aquests estudis de caràcter localista són una important eina per aconseguir qüestionar i enriquir els processos històrics més genèrics.

Moltes vegades també aquests estudis han estat primers espais on s'han treballat temes que han acabat formant part de investigacions més denses, com és el cas d'Antoni Mas i Joan Lluís Monjo (2001), que a partir de la seva presentació dels pobladors manacorins a València durant l'edat mitjana han pogut traçar una compilació genèrica de l'emigració medieval de Mallorca (Mas i Monjo 2001, 2004a, 2004b).

A partir de l'any 2002 de cada cop més les Jornades d'Estudis Locals de Manacor adquireixen un component d'accessibilitat, de manera que hi trobem un espai per desenvolupar les primeres investigacions d'historiadors que inicien

la seva trajectòria acadèmica (Adrover 2017, Laming i Marrero 2021). També hi trobem la presència d'autors que tracen la història de temes molt concrets que posen en relleu les històries més recents i populars que són d'interès local (Sureda 2019a, 2019b, Gomila i Pinya 2021, Sànchez 2021). D'altra banda, és interessant el fet de conèixer la història d'una comunitat contada per aquella pròpia comunitat; en molts de casos donant lloc a texts planers de caràcter divulgatiu que s'allunyen d'un ús complex del llenguatge.

En definitiva, podem afirmar que les Jornades d'Estudis Locals han tengut un important impacte en la societat cultural manacorina així com una rellevància dintre del món acadèmic. I en aquest apartat cal fer esment a la importància dels seus coordinadors, Magdalena Salas i Antoni Ferrer, persones compromeses que han permès que aquestes jornades siguin de tals qualitats.

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- ADROVER, Jaume Bernat (2017). "La cinta volandera en el context de les Balears". A: FERRER, Antoni; SALAS, Magdalena (a cura de). *IX Jornades d'Estudis Locals de Manacor: Llegendes, mentides i altres equívocs. Expressions de cultura popular a Manacor*. Manacor: Ajuntament de Manacor.
- ANGLADA, Montserrat; [et al.] (2013). "El projecte "Entre illes": primers resultats als jaciments de Sa Ferradura (Manacor) i cala Morell (Ciutadella)". A: FERRER, Antoni; SALAS, Magdalena (a cura de). *VII d'Estudis Locals de Manacor: Religiositat i moviments socials a Manacor*. Manacor: Ajuntament de Manacor.
- APARICIO, Àngel. (2001). "La marina de Manacor (segles XVI-XVII). Aproximació crítica a l'estudi de la vigilància costanera". A: FERRER, Antoni; TORRES, Francisca (a cura de,) *I Jornades d'Estudis Locals de Manacor: cultura i territori*. Manacor: Ajuntament de Manacor.
- ARAMBURU-ZABALA, Javier (2001). "Un centro cerimonial prehistòric: els Bosquers de Bellver Ric (Manacor)". A: FERRER, Antoni; TORRES, Francisca (a cura de,) *I Jornades d'Estudis Locals de Manacor: cultura i territori*. Manacor: Ajuntament de Manacor.
- AJUNTAMENT DE LLUCMAJOR (2017). *Actes de les I Jornades d'Estudis Locals de Lluçmajor*. Lluçmajor: Ajuntament de Lluçmajor.
- BUADES, Joan (2001). "L'emigració de manacorins a l'Amèrica l'any 1889". A: FERRER, Antoni; TORRES, Francisca (a cura de,) *I Jornades d'Estudis Locals de Manacor: cultura i territori*. Manacor: Ajuntament de Manacor.
- CABRER, Jaume (2015). "Obres a l'església parroquial de Manacor: segle XIX". A: FERRER, Antoni ; SALAS, Magdalena (a cura de). *VIII Jornades d'Estudis Locals de Manacor: Art i societat*. Manacor: Ajuntament de Manacor.
- CALDENTEY, Joan (2003). "Sa Vall de la Nou: un punt d'interès geogràfic del terme de Manacor". A: FERRER, Antoni; SALAS, Magdalena (a cura de). *II Jornades d'Estudis Locals de Manacor: El segle XX a Manacor*. Manacor: Ajuntament de Manacor.
- (2005). "La franja periurbana de Manacor: característiques, evolució i perspectives de futur". A: FER-

- RER, Antoni; SALAS, Magdalena (a cura de). *III Jornades d'Estudis Locals de Manacor: El segle XX a Manacor*. Manacor: Ajuntament de Manacor
- CALVIÑO, Andreu (2017). "Carabiners i contraban en el terme municipal de Manacor". A: FERRER, Antoni; SALAS, Magdalena (a cura de). *Manacor: Llegendes, mentides i altres equívocs: expressions de cultura popular a Manacor: IX Jornades d'Estudis Locals de Manacor: 13 i 14 de maig de 2016*. Manacor: Ajuntament de Manacor.
- CARVAJAL, Albert; GOMILA, Antoni (2007). "Delictes, malifetes i morts de desgràcia (1650-1710)". A: FERRER, Antoni; SALAS, Magdalena (a cura de). *IV Jornades d'Estudis Locals de Manacor: Manacor tradició i modernitat (s. XVI-XX)*. Manacor: Ajuntament de Manacor.
- (2011). "Joan Amer Servera, un fill il·lustre oblidat". A: *VI Jornades d'Estudis Locals de Manacor: Manacor fets i protagonistes*. Manacor: Ajuntament de Manacor.
- (2013). "La confraria de la Mare de Déu de l'Assumpció. Exemple destacat del món confrare manacorí en època moderna". A: FERRER, Antoni; SALAS, Magdalena (a cura de). *VII d'Estudis Locals de Manacor: Religiositat i moviments socials a Manacor*. Manacor: Ajuntament de Manacor—(2011) *Teatres i Cinemes de Manacor*. Manacor: Ajuntament de Manacor
- (2015). "Les obreries del convent de Sant Vicenç Ferrer durant l'exclaustració". A: FERRER, Antoni; SALAS, Magdalena (a cura de). *VIII Jornades d'Estudis Locals de Manacor: Art i societat*. Manacor: Ajuntament de Manacor.
- (2019). "Fossars i cementirirs: espais rurals per al descans etern". A: FERRER, Antoni; SALAS, Magdalena (a cura de). *X Jornades d'Estudis Locals de Manacor: Fora vila i espais urbans a Manacor*. Manacor: Ajuntament de Manacor
- (2021a). "El negoci de la desamortització: l'esclafit urbanístic de Joan Muntaner". A: FERRER, Antoni; SALAS, Magdalena (a cura de). *XI Jornades d'Estudis Locals de Manacor: De poble a ciutat. Transformacions polítiques i econòmiques (1879-1939)*. Manacor: Ajuntament de Manacor.
- (2021b). "Apunts per a la història del ferrocarril a Manacor (1856-1934)". A: FERRER, Antoni; SALAS, Magdalena (a cura de). *XI Jornades d'Estudis Locals de Manacor: De poble a ciutat. Transformacions polítiques i econòmiques (1879-1939)*. Manacor: Ajuntament de Manacor.
- CARVAJAL, Albert (2005a). "Naixement i evolució d'un espai per als documents: el cas de l'antic arxiparrocquial de Manacor". A: FERRER, Antoni; SALAS, Magdalena (a cura de). *III Jornades d'Estudis Locals de Manacor: Espai, fet urbà i societat*. Manacor: Ajuntament de Manacor
- (2005b). És factible recobrar la figura dels antics macers de Manacor?. A: FERRER, Antoni; SALAS, Magdalena (a cura de). *III Jornades d'Estudis Locals de Manacor: Espai, fet urbà i societat*. Manacor: Ajuntament de Manacor
- [et. al.] (2001a). "Història de les campanes de la parròquia dels Dolors" A: FERRER, Antoni; TORRES, Francisca (a cura de). *I Jornades d'Estudis Locals de Manacor: cultura i territori*. Manacor: Ajuntament de Manacor.
- [et al.] (2001b) "El claustre de sant Vicenç Ferrer (1835-1875)". A: FERRER, Antoni; TORRES, Francisca (a cura de.) *I Jornades d'Estudis Locals de Manacor: cultura i territori*. Manacor: Ajuntament de Manacor.
- COMPANY, Arnau [et. al.] (2009). *Els estudis i la premsa local al segle XXI*. Illes Balears: Institut d'Estudis Balearics
- CORTÉS, Santiago (2001). "L'església de Manacor a principis del segle XX. Cronicó de l'església de Manacor 1900-1925". A: FERRER, Antoni; TORRES, Francisca (a cura de.) *I Jornades d'Estudis Locals de Manacor: cultura i territori*. Manacor: Ajuntament de Manacor.
- UNIVERSITAT DE SARAGOSA (1999). *La historia Local en la España Contemporanea*. Barcelona: L'Avenç
- DEYA, Miguel José (2001). La indústria tèxtil a Manacor durant l'Antic Règim. A: FERRER, Antoni; TORRES, Francisca (a cura de.) *I Jornades d'Estudis Locals de Manacor: cultura i territori*. Manacor: Ajuntament de Manacor.
- DOMÍNGUEZ, Dolores; RIERA, Joan (2005). "Aportació a la bibliografia manacorina: obres sobre Manacor i els manacorins". A: FERRER, Antoni; SALAS, Magdalena (a cura de). *III Jornades d'Estudis Locals de Manacor: El segle XX a Manacor*. Manacor: Ajuntament de Manacor
- DOMÍNGUEZ, Dolores; FEBRER, Margalida (2013). "Perlas y Cuevas. Aplec cultural a l'abast de tothom". A: FERRER, Antoni; SALAS, Magdalena (a cura de). *VII d'Estudis Locals de Manacor: Religiositat i moviments socials a Manacor*. Manacor: Ajuntament de Manacor—(2011) *Teatres i Cinemes de Manacor*. Manacor: Ajuntament de Manacor
- DOMÍNGUEZ, Dolores (2013). "Rafel Ferrer Massanet. Aproximació a la seva obra". A: FERRER, Antoni; SALAS, Magdalena (a cura de). *VII d'Estudis Locals de Manacor: Religiositat i moviments socials a Manacor*. Manacor: Ajuntament de Manacor
- (2015). "El complex femenias un edifici digne de menció". A: FERRER, Antoni; SALAS, Magdalena (a cura de). *VIII Jornades d'Estudis Locals de Manacor: Art i societat*. Manacor: Ajuntament de Manacor
- DURAN, Bàrbara (2007). "Concepte manacorí dels corbs i genetes". A: FERRER, Antoni; SALAS, Magdalena (a cura de). *IV Jornades d'Estudis Locals de Manacor: Manacor tradició i modernitat (s. XVI-XX)*. Manacor: Ajuntament de Manacor.
- (2009). "De matances i de salers. El temps passat i el que en perdurà". A: FERRER, Antoni; SALAS, Magdalena (a cura de). *V Jornades d'Estudis Locals de Manacor: El patrimoni cultural de Manacor*. Manacor: Ajuntament de Manacor.
- (2011a). "Francesc Ramis i el concurs de Nades de Porto Cristo." A: FERRER, Antoni; SALAS, Magdalena (a cura de). *VI Jornades d'Estudis Locals de Manacor: Manacor fets i protagonistes*. Manacor: Ajuntament de Manacor.
- (2011b). "Els germans Lliro i en Menut: navegant cap sa Vall". A: FERRER, Antoni; SALAS, Magdalena (a cura de). *VI Jornades d'Estudis Locals de Manacor: Manacor fets i protagonistes*. Manacor: Ajuntament de Manacor.
- (2019). "Un espai per a les arts plàstiques: l'escola de dibuix i pintura de Guillem Puerto". A: FERRER, Antoni; SALAS, Magdalena (a cura de). *X Jornades d'Estudis Locals de Manacor: Fora vila i espais urbans a Manacor*. Manacor: Ajuntament de Manacor
- (2021). "Els Goigs de Pasqua de Mnaacor". A: FERRER, Antoni; SALAS, Magdalena (a cura de). *XI Jornades d'Estudis Locals de Manacor: De poble a ciutat. Transformacions polítiques i econòmiques (1879-1939)*. Manacor: Ajuntament de Manacor.
- ENCICLOPÈDIA CATALANA (2003). Història local [URL: <https://www.enciclopedia.cat/ec-historiog-953.xml>] Últim accés: 31/05/2021
- ESTELRICH, J. (2017). "Na Margalideta, un esperit artista". A: FERRER, Antoni; SALAS, Magdalena (a cura de). *IX Jornades d'Estudis Locals de Manacor: Llegendes, mentides i altres equívocs. Expressions de cultura popular a Manacor*. Manacor: Ajuntament de Manacor.
- FERRER, Antoni (2009). *Estudis i publicacions locals de Manacor*. A: COMPANY, Arnau [et. al.] (a cura de.). *Els estudis i la premsa local al segle XXI*. Illes Balears: Institut d'Estudis Balearics
- FERRER, A.; SALAS, M. (2003). *II Jornades d'Estudis Locals de Manacor: El segle XX a Manacor*. Manacor: Ajuntament de Manacor
- (2005). *III Jornades d'Estudis Locals de Manacor: Espai, fet urbà i societat*. Manacor: Ajuntament de Manacor
- (2007). *IV Jornades d'Estudis Locals de Manacor: Manacor tradició i modernitat (s. XVI-XX)*. Manacor: Ajuntament de Manacor.
- (2009). *V Jornades d'Estudis Locals de Manacor: El patrimoni cultural de Manacor*. Manacor: Ajuntament de Manacor.

- (2011). *VI Jornades d'Estudis Locals de Manacor: Manacor fets i protagonistes*. Manacor: Ajuntament de Manacor.
- (2013). *VII d'Estudis Locals de Manacor: Religiositat i moviments socials a Manacor*. Manacor: Ajuntament de Manacor
- (2015). *VIII Jornades d'Estudis Locals de Manacor: Art i societat*. Manacor: Ajuntament de Manacor.
- (2017). *IX Jornades d'Estudis Locals de Manacor: Llegendes, mentides i altres equívocs. Expressions de cultura popular a Manacor*. Manacor: Ajuntament de Manacor.
- [et. al.] (2019). *X Jornades d'Estudis Locals de Manacor: Fora vila i espais urbans a Manacor*. Manacor: Ajuntament de Manacor
- [et. al.] (2021). *XI Jornades d'Estudis Locals de Manacor: De poble a ciutat. Transformacions polítiques i econòmiques (1879-1939)*. Manacor: Ajuntament de Manacor.
- FERRER, Antoni.; TORRES, Francisca (2001). *I Jornades d'Estudis Locals de Manacor: cultura i territori*. Manacor: Ajuntament de Manacor.
- GINZBURG, Carlo (1976). *Il formaggio e i vermi*. Turín: Einaudi
- GOMILA, Antoni (2003). “1912: de Vila. a Ciutat”. A: FERRER, Antoni; SALAS, Magdalena (a cura de). *II Jornades d'Estudis Locals de Manacor: El segle XX a Manacor*. Manacor: Ajuntament de Manacor
- GOMILA, Antoni.; CARVAJAL, Albert. (2009). “Empremtes de l'antiga església parroquial”. A: FERRER, Antoni; SALAS, Magdalena (a cura de). *V Jornades d'Estudis Locals de Manacor: El patrimoni cultural de Manacor*. Manacor: Ajuntament de Manacor.
- GOMILA Antoni; LLITERAS, Joan. (2005). “Els primers projectes per a la construcció d'un nou temple parroquial a Manacor (segles XVIII-XIX)”. A: FERRER, Antoni; SALAS, Magdalena (a cura de). *III Jornades d'Estudis Locals de Manacor: Espai, fet urbà i societat*. Manacor: Ajuntament de Manacor
- GRIMALT, Miquel (2013). “Contarelles de Mn. Antoni M. Alcover a partir de testimonis coetanis”. A: FERRER, Antoni; SALAS, Magdalena (a cura de). *VII d'Estudis Locals de Manacor: Religiositat i moviments socials a Manacor*. Manacor: Ajuntament de Manacor
- LAMING, Nina; MARRERO, Miguel Ángel (2021). “Els moviments migratoris a Manacor. Una nova mirada (1877-1900)”. A: FERRER, Antoni; SALAS, Magdalena (a cura de). *XI Jornades d'Estudis Locals de Manacor: De poble a ciutat. Transformacions polítiques i econòmiques (1879-1939)*. Manacor: Ajuntament de Manacor.
- LLITERAS, Joan, (2003). “Aportació a la figura del rector Rubí (1842 - 1932)”. A: FERRER, Antoni; SALAS, Magdalena (a cura de). *II Jornades d'Estudis Locals de Manacor: El segle XX a Manacor*. Manacor: Ajuntament de Manacor
- MARTÍNEZ, Tomás. (2017). “Una rondalla inèdita sobre en Tià de Sa Real”. A: FERRER, Antoni; SALAS, Magdalena (a cura de). *IX Jornades d'Estudis Locals de Manacor: Llegendes, mentides i altres equívocs. Expressions de cultura popular a Manacor*. Manacor: Ajuntament de Manacor.
- MAS, Antoni.; MONJO, Joan Lluís. (2001). “Repobladors mallorquins a la Marina Alta i Baixa del País Valencià (segle XVII). El cas de Manacor”. A: FERRER, Antoni; TORRES, Francisca (a cura de). *I Jornades d'Estudis Locals de Manacor: cultura i territori*. Manacor: Ajuntament de Manacor
- (2004a). “Tothom se'n va a la població de València. L'emigració mallorquina al regne de València en els segle XVII”. *Bulletí de la Societat Catalana d'Estudis Històrics*, vol. 15, p.89-112
- (2004b). “La repoblació mallorquina al sud del País Valencià després de l'expulsió dels moriscs (1609). Resum d'una recerca en curs” A: PLANISI, Herminia; ROSSELLÓ, Margalida (a cura de). *Sobre onomàstica. Jornades d'Antroponímia i Toponímia (1993-2002)*. Palma: Edicions UIB
- MAS, Antoni (2005). “L'antiga vila de Manacor i les Ordinacions d'en Jaume II”. A: FERRER, Antoni; SALAS, Magdalena (a cura de). *III Jornades d'Estudis Locals de Manacor: Espai, fet urbà i societat*. Manacor: Ajuntament de Manacor
- MUNAR, Margalida.; BUGAYA, Bernat (2017). “Restauració de l'escultura de ferro a la plaça de sa Mora”. A: FERRER, Antoni; SALAS, Magdalena (a cura de). *IX Jornades d'Estudis Locals de Manacor: Llegendes, mentides i altres equívocs. Expressions de cultura popular a Manacor*. Manacor: Ajuntament de Manacor.
- MERINO, Josep.; TORRES, Francisca. (2001). “El poblament rural de Manacor des de la conquesta romana a la islamització”. A: FERRER, Antoni; TORRES, Francisca (a cura de). *I Jornades d'Estudis Locals de Manacor: cultura i territori*. Manacor: Ajuntament de Manacor
- MIRÓ, Antoni. (2011). “Seguiment arqueològic al centre de Manacor. Evidències de la trama urbana d'època islàmica”. A: FERRER, Antoni; SALAS, Magdalena (a cura de). *VI Jornades d'Estudis Locals de Manacor: Manacor fets i protagonistes*. Manacor: Ajuntament de Manacor.
- MORA, Gaspar (2015). *Actes de les V Jornades d'Estudis Locals*. Porreres: Ajuntament de Porreres
- NICOLAU, Maria Esperança (2005). “Les cares de la Verge”. A: FERRER, Antoni; SALAS, Magdalena (a cura de). *III Jornades d'Estudis Locals de Manacor: Espai, fet urbà i societat*. Manacor: Ajuntament de Manacor
- NICOLAU, Maria Esperança; Galmés, Antoni (2003). “Les pintures murals de don Llorenç Bonnin”. A: FERRER, Antoni; SALAS, Magdalena (a cura de). *II Jornades d'Estudis Locals de Manacor: El segle XX a Manacor*. Manacor: Ajuntament de Manacor
- NICOLAU, Maria Esperança; PASQUAL, Antoni (2009). “Finestres conopials al terme de Manacor”. A: FERRER, Antoni; SALAS, Magdalena (a cura de). *V Jornades d'Estudis Locals de Manacor: El patrimoni cultural de Manacor*. Manacor: Ajuntament de Manacor.
- OLIVER, Miquel (2021). “Salutacions”. A: FERRER, Antoni; SALAS, Magdalena (a cura de). *XI Jornades d'Estudis Locals de Manacor: De poble a ciutat. Transformacions polítiques i econòmiques (1879-1939)*. Manacor: Ajuntament de Manacor.
- PASCUAL, Eduardo (2011). “Patrimoni i poder: les propietats dels Truyols a Manacor al segle XVIII”. A: *VI Jornades d'Estudis Locals de Manacor: Manacor fets i protagonistes*. Manacor: Ajuntament de Manacor.
- PASQUAL, Antoni (2013). “El noticiari (1808-1851) de Guillem Lluís”. A: FERRER, Antoni; SALAS, Magdalena (a cura de). *VII d'Estudis Locals de Manacor: Religiositat i moviments socials a Manacor*. Manacor: Ajuntament de Manacor
- (2015). “L'origen d'alguns topònims manacorins”. A: FERRER, Antoni; SALAS, Magdalena (a cura de). *VIII Jornades d'Estudis Locals de Manacor: Art i societat*. Manacor: Ajuntament de Manacor.
- (2017a). “Les formes en la toponímia metafòrica de Manacor”. A: FERRER, Antoni; SALAS, Magdalena (a cura de). *IX Jornades d'Estudis Locals de Manacor: Llegendes, mentides i altres equívocs. Expressions de cultura popular a Manacor*. Manacor: Ajuntament de Manacor.
- PEDREÑO, Domingo. (2015). *Aportaciones didácticas de la historia local y familiar al proceso de enseñanza-aprendizaje de las ciencias sociales : experiencias en tres centros educativos de la Región de Murcia de Educación Primaria, Secundaria y PCPI*, TDX (Tesis Doctorals en Xarxa) [https://www.tdx.cat/handle/10803/334989#page=1]. Últim accés: 31/04/2021
- PLANISI, Herminia.; ROSSELLÓ, Margalida (2004). *Sobre onomàstica. Jornades d'Antroponímia i Toponímia (1993-2002)*. Palma: Edicions UIB
- POMAR, Tomás.; BAUÇA, Antoni. (2017). “Rondalles i llegendes de Manacor”. A: FERRER, Antoni; SALAS, Magdalena (a cura de). *IX Jornades d'Estudis Locals de Manacor: Llegendes, mentides i altres equívocs. Expressions de cultura popular a Manacor*. Manacor: Ajuntament de Manacor.
- RAMÍREZ, Renzo. (2017). “Entrevista a Francisco Uriel Zuluaga Ramírez Doctor Honoris Causa Universidad del Valle (Calí, Colombia) Realizada el 13 de diciembre de 2016”. *Historiolo. Revista de Historia Regional y Local*, vol. 9, p. 439-450.
- RAMIS, Damià.; BOVER Pere. (2001). “Els jaciments paleontològics de Myotragus del terme municipal de

- Manacor: la seva aportació al coneixement del gènere". A FERRER i TORRES 2001: 77-88.
- RAMIS, Damià.; SANTANDREU, Gabriel. (2011). "Arqueologia de les caveres de les Illes Balears". *Endins: publicació d'espeleologia*, 35, p.317-320
- [et. al.] (2005). "Resultats preliminars de l'excavació arqueològica a la Cova des Moro entre 1999 i 2002". A: FERRER, Antoni; SALAS, Magdalena (a cura de). *III Jornades d'Estudis Locals de Manacor: Espai, fet urbà i societat*. Manacor: Ajuntament de Manacor
- RAMIS, Damià.; SALAS, Magdalena (2013). "Estudis dels nivells exteriors de la naveta 1 de s'Hospitalet Vell". A: FERRER, Antoni; SALAS, Magdalena (a cura de). *VII d'Estudis Locals de Manacor: Religiositat i moviments socials a Manacor*. Manacor: Ajuntament de Manacor
- RIERA, Isabel Maria; ROMAN, Rosa Júlia (2001). "El patrimoni artístic de l'edat moderna a Manacor. Proposta de recorregut interpretatiu en el Convent de Sant Vicenç Ferrer". A: FERRER, Antoni; TORRES, Francisca (a cura de). *I Jornades d'Estudis Locals de Manacor: cultura i territori*. Manacor: Ajuntament de Manacor
- [et al.] (2009). "L'activitat arqueològica dels germans Amer Servera". A: FERRER, Antoni; SALAS, Magdalena (a cura de). *V Jornades d'Estudis Locals de Manacor: El patrimoni cultural de Manacor*. Manacor: Ajuntament de Manacor.
- RIERA, Magdalena. (2001). "Els materials "andalusins" de la Cova des Moro (Manacor)". A: FERRER, Antoni; TORRES, Francisca (a cura de). *I Jornades d'Estudis Locals de Manacor: cultura i territori*. Manacor: Ajuntament de Manacor
- RIERA, Magdalena; OLIVER, Isabel Maria (2015). "La capella del Roser del convent de Sant Vicenç Ferrer. Investigacions arqueològiques". A: FERRER, Antoni; SALAS, Magdalena (a cura de). A: *VIII Jornades d'Estudis Locals de Manacor: Art i societat*. Manacor: Ajuntament de Manacor.
- SALAS, Magdalena (2001). "Una aproximació al paisatge protohistòric manacorí". A: FERRER, Antoni; TORRES, Francisca (a cura de). *I Jornades d'Estudis Locals de Manacor: cultura i territori*. Manacor: Ajuntament de Manacor
- SÁNCHEZ, Carme. (2021). "La Coral de Fartàritx: el cor d'una barriada". A: FERRER, Antoni; SALAS, Magdalena (a cura de). *XI Jornades d'Estudis Locals de Manacor: De poble a ciutat. Transformacions polítiques i econòmiques (1879-1939)*. Manacor: Ajuntament de Manacor.
- SANTANA, Manel. (2001). "L'església de Manacor a principis del segle XX. Crònic de l'església de Manacor 1900-1925". A: FERRER, Antoni; TORRES, Francisca (a cura de). *I Jornades d'Estudis Locals de Manacor: cultura i territori*. Manacor: Ajuntament de Manacor
- SANSÓ, Sebastià (2005). "La indústria perlera de Manacor. El cas de les Perles grans". A: FERRER, Antoni; SALAS, Magdalena (a cura de). *III Jornades d'Estudis Locals de Manacor: Espai, fet urbà i societat*. Manacor: Ajuntament de Manacor
- (2007a). "Els oficis manacorins. Les persones que els desenvolupaven i la seva evolució al llarg del temps (1578-1763)". A: FERRER, Antoni; SALAS, Magdalena (a cura de). *IV Jornades d'Estudis Locals de Manacor: Manacor tradició i modernitat (s. XVI-XX)*. Manacor: Ajuntament de Manacor.
- (2007b). "Un passeig pel Manacor del sis-cents a través dels malnoms". A: FERRER, Antoni; SALAS, Magdalena (a cura de). *IV Jornades d'Estudis Locals de Manacor: Manacor tradició i modernitat (s. XVI-XX)*. Manacor: Ajuntament de Manacor.
- (2009a). "Asociación de Beneficencia de Caja de Ahorros y Monte-Pío de Manacor, una entitat fonamental en la superació de la crisi del segle XX a Manacor". A: FERRER, Antoni; SALAS, Magdalena (a cura de). *V Jornades d'Estudis Locals de Manacor: El patrimoni cultural de Manacor*. Manacor: Ajuntament de Manacor.
- (2009b). "El gremi de la fusta a Manacor". A: FERRER, Antoni; SALAS, Magdalena (a cura de). *V Jornades d'Estudis Locals de Manacor: El patrimoni cultural de Manacor*. Manacor: Ajuntament de Manacor.
- (2009c). "El paradigma de la dona treballadora manacorina: la perlera. Alguns apunts sobre la Societat Obrera Femenina "LA PERLA Y LA LABOR" ". A: FERRER, Antoni; SALAS, Magdalena (a cura de). *V Jornades d'Estudis Locals de Manacor: El patrimoni cultural de Manacor*. Manacor: Ajuntament de Manacor.
- (2011a). "Els soldats manacorins a les guerres colonials. Aportació al coneixement de la qüestió". A: FERRER, Antoni; SALAS, Magdalena (a cura de). *VI Jornades d'Estudis Locals de Manacor: Manacor fets i protagonistes*. Manacor: Ajuntament de Manacor.
- (2011b). "Jo som perlera". A: FERRER, Antoni; SALAS, Magdalena (a cura de). *VI Jornades d'Estudis Locals de Manacor: Manacor fets i protagonistes*. Manacor: Ajuntament de Manacor.
- (2013). "Una visió de la crisi del s.XIX a partir del padró de 1887". A: FERRER, Antoni; SALAS, Magdalena (a cura de). *VII d'Estudis Locals de Manacor: Religiositat i moviments socials a Manacor*. Manacor: Ajuntament de Manacor
- (2019a). "Les Germanies. Les faccions manacorines". A: FERRER, Antoni; SALAS, Magdalena (a cura de). *X Jornades d'Estudis Locals de Manacor: Fora vila i espais urbans a Manacor*. Manacor: Ajuntament de Manacor
- (2019b). "La Unió Deportiva Manacorense". A: FERRER, Antoni; SALAS, Magdalena (a cura de). *X Jornades d'Estudis Locals de Manacor: Fora vila i espais urbans a Manacor*. Manacor: Ajuntament de Manacor
- (2021a). "Una mirada a l'estructura socioeconòmica de Manacor al primer terç del del segle XIX". A: FERRER, Antoni; SALAS, Magdalena (a cura de). *XI Jornades d'Estudis Locals de Manacor: De poble a ciutat. Transformacions polítiques i econòmiques (1879-1939)*. Manacor: Ajuntament de Manacor.
- (2021b). "Les perles grans. Els primers tallers". A: FERRER, Antoni; SALAS, Magdalena (a cura de). *XI Jornades d'Estudis Locals de Manacor: De poble a ciutat. Transformacions polítiques i econòmiques (1879-1939)*. Manacor: Ajuntament de Manacor.
- SBERT, Miquel (2017). "Un apunt sobre les jornades d'Estudis Locals de Lluçmajor". A: AJUNTAMENT DE LLUCMAJOR (a cura de). *Actes de les I Jornades d'Estudis Locals de Lluçmajor*. Lluçmajor: Ajuntament de Lluçmajor
- SUREDA, Antoni (2019a). "Recerca històrica sobre els orígens de la Guàrdia Municipal de Manacor fins al final del segle XIX". A: FERRER, Antoni; SALAS, Magdalena (a cura de). *X Jornades d'Estudis Locals de Manacor: Fora vila i espais urbans a Manacor*. Manacor: Ajuntament de Manacor
- (2019b). "Soldats manacorins condecorats a la Guerra de Cuba". A: FERRER, Antoni; SALAS, Magdalena (a cura de). *X Jornades d'Estudis Locals de Manacor: Fora vila i espais urbans a Manacor*. Manacor: Ajuntament de Manacor
- TUGORES, Antoni (2005). "Andreu Estelrich: cartes de de la pressó". A: FERRER, Antoni; SALAS, Magdalena (a cura de). *III Jornades d'Estudis Locals de Manacor: Espai, fet urbà i societat*. Manacor: Ajuntament de Manacor
- (2021). *Ponència inagural. Manacor 1879-1939. Seixanta anys que sacsejaren un poble*. A: FERRER, Antoni; SALAS, Magdalena (a cura de). *XI Jornades d'Estudis Locals de Manacor: De poble a ciutat. Transformacions polítiques i econòmiques (1879-1939)*. Manacor: Ajuntament de Manacor.
- VICENS, Francesc (2015). "Apunts sobre l'origen de la parròquia de Crist Rei de Manacor: la Sagrada Família i Sant Roc (1881-1942)". A: FERRER, Antoni; SALAS, Magdalena (a cura de). A: *VIII Jornades d'Estudis Locals de Manacor: Art i societat*. Manacor: Ajuntament de Manacor.
- ZAMORANO, Beatriz (2011). *I Jornades d'Estudis Locals de Campos*. Campos: Ajuntament de Campos i Mancomunitat Migjorn Mallorca.